

אם זה שלקחתם איני חייב לכם הרי הם במתנה גמורה. ואם אני חייב לכם, הרי קבלתם. ואתם ג"כ תאמרו: אם זה שלקחנו הוא מה שחייב לנו ביושר לא פחות ולא יותר, הרי קבלנו שכרינו, ואם באולי עדיין חייב לנו אפילו מאחד עד אלף, מחלנו לו מחילה גמורה, מחילת עלמין, אין לנו עוד עליו אפילו פרוטה קטנה. אמרו כולם: הרי אנו אומרים הדברים האלו בלב ובנפש, ואפילו הכי אין אנו נוטלים דבר. והפציר בהם שיקחו ולא רצו, כי אם דוקא אשה אחת לקחה דבר מועט. ואמרו הדברים. א"ל הרב: הזהרו ותשמרו מהיום והלאה אם תרצו לעשות מלאכתי צריכים אתם לדקדק בחשבון עמי אפילו בפחות משה פרוטה. ואם לאו אבטל ממלאכתי מכל וכל. וקבלו עליהם ושלחם [והלכו].

והרב לבש בגדיו על שקו וקם לילך לבית הרב. והרב קדמו בדרך, ואמר לו ומה כל החרדה הזאת אשר עשה מר, כי מה אמרתי לו. א"ל [בבקשה ממך] תראה [אם] עבר הספקי. א"ל כבר עבר ולא נשאר לו עוד שום חטא ועון. א"ל חייך היכן היה. א"ל בזה מעט שלקחה האשה, והסיבה היא שזאת האשה טווה יותר דק ויש לה יתרון בשכרה והאדון מרוב הטרדות אינו נותן לבי, וכולם אינם מדקדקים בחשבון בשביל הברכה שיש ביד מר. לכן היה בו זה הספק ועתה כבר נשתלם. ואז נשקו על ראשו מהר"ם וברכו וילך לביתו. וגם הוא עשה סעודה גדולה ווימן לרב ולחברים ולאחיו. ומשם והלאה היה נוהג מהר"ם כבוד לרב.

ז. מעשה באשה שהקשתה לילדי

מעשה באשה אחת מקשה לילד שהיתה בסכנה ובאו קרוביה לבית הרב לעשות לה תיקון להצילה. ויען הרב: אמת הוא שהיא בסכנה ושני בנים יש לה בבטנה ויש לה תיקון אם ימצא. א"ל יגיד לנו מר. אמר להם התיקון הוא שיבא איש שלא ראה טיפת קרי מימיו ויתן בריתו בפיה ומיד תלד ותינצל. א"ל מי זה האיש

ז כ"י מא וקושטא: שני מצריות. חמדת ימים: ב' פרוטות. – ז כ"י מא: יודע שיבוא אצלו. – י כ"י מא: א"ל ולא אבכה, דין כמוני יהיה בידו ספק גול. א"ל כבר עבר הספק. – י יסוד זה נמצא גם בסיפור שמביא ר' אלעזר אזכרי. עיין אזכרות ראשונות, סי' 17, עמ' 359 והע' 6. – י כ"י מא: ומר לא דק עמה ונתן לערך אחרים מרוב טרדותו והיא אינה עושה חשבון עמו. – י כ"י מא: כאחיו. – ז כ"י תימן לו (יב,א). כ"י מא, סי' כח. עיין למעלה, עמ' 110–111. – י כ"י מא: גם יום אחד באו לפני הרב אנשים ונשים והם צועקים: יושע המלך על אשה אחת מקשה לילד זה לה שלשה ימים שיושיע אותה.

ונלך אליו. א"ל יודע אני ואין לי רשות לגלותו שלא להוציא לעז על אחרים. אבל זאת עשו והוציאו כרוז בכל העיר מי האיש אשר יודע בעצמו שלא ראה טיפת קרי בימיו, יבא ויציל ג' נפשות מישראל. וכן עשו. וכששמע הגאון מוהר"ם גאלנטי הזקן, מיד קם ובא עמהם ונתן בריתו בפיה ומיד ילדה.

ח. מעשה החסיד רבי אברהם הלוי ברוכים:

[א]

הרב רבי אברהם הלוי זלה"ה שהיה חסיד קדוש ופרוש כל ימי היותו באדמת עיר הקודש בק"ק צפת תוב"ב. והוא היה כל ימיו אפוטרופוס גדול לשבת, מכריז ומזהיר את ישראל תמיד אנשים ונשים על שמירתו. וכה משפטו כל ימי חייו מידי שבת בשבתו, לכתת רגליו בשוקים וברחובות, בבתים ובתצורות, לילה ויום מחצות ליל ששי ואילך, לזרז את העם שיכינו את אשר יביאו, ושתהא אשה משכמת ואופה, ושיהיו נועלין את החנויות

1 כ"י מא: מי זה האיש שרוצה להציל ג' נפשות מישראל יבא. ואז תשאלו לו והוא יפרסם עצמו. 2 כ"י נא: מהר"ר משה. בכ"י מא ליתא הזקן. 3 שלומיל ד, קכג: ס"א – בקיצור; ס"ב – ד. עמק המלך, קט, ב: א – בשלימות (על פי תקוני שבת. ר' להלן); ב – ד בקיצור ובשיעורים. קב הישר, פרק מח, דף סו, ב: ב בלבד; פרק צג, דף קכד, א: ג – בהרחבה; ד. חמדת ימים, ג, אלול, פרק ב, דף צח, ב: סיפור ג; פרק ה, דף קכג, ד; קנה, ג: ב – בקיצור; חלק א, שבת, פרק ב, דף טו, א: א – בקיצור; חלק ב, ראש חודש, פרק א, דף ב, א: א – ד; פרק ב, דף מ, ב: ג – ברמיה. מהדורת ויניציאה, ב, פרק א, דף, ד, א; חלק ד, פרק ב, דף י, ד. ר' מאיר פאפירש, אור צדיקים, המבורג ת"ג, דף [גא]: ג; אור הישר, אמשטרדם תס"ט, עמוד התורה, פרק יא, דף ו, ד: ג – ד בשלימות, והוא כנוסח שלומיל. טהרות הקודש, חלק א, דף לד, ב: א. וקיצורו בספר המעשיות, כלכתה תר"ב, ס"ק, דף קט, ב; בגדאד תרכ"ט, דף קכו, א; בגדאד תרנ"ב, דף עב, ב. תורגם ללאדינו וגרס בס' קול מבשר, שאלוניקי, דף מח, א – גא, א; שאלוניקי תר"ז, דף נב, א – גה, א. ר' אברהם הלוי נזכר גם בתולדות האר"י, ס"א, יא, עמ' 164 והע' 9. – הפסקה הראשונה לקוחה מהקדמת המניה, הוא ר' יצחק גרשון מצפת, ל"תקוני השבת שדרש החכם החסיד ההר"ר אברהם הלוי הזקן אחד מתלמידי החכם בעל הפרדס עם פרפראות ששמע מן האר"י. תקוני השבת נדפסו לראשונה בסוף ס' ראשית חכמה הקצר, ויניציאה ש"ס, והובאו לדפוס על-ידי ר' שלמה מר דוד, חתנו של ר' משה נ' מכיר, ראש הישיבה בעין ויתן. בעל עמק המלך לא הזכיר כלל את הספר שממנו העתיק; שלומיל לא העתיק פסקה זאת אבל הרחיב ענין אחד (ר' בהע' שלאחרי זאת) ובראש הסיפור הזכיר את תקוני השבת. הנוסח למעלה נעתק מן המקור (על-פי מהדורת ויניציאה ובסליאה שס"ג, דף טו, ב; קראקא שצ"ב, דף קסו, ב). דבריו של ר' דוד קונסורטי (קורא הדורות, דף מ, ב) נכתבו כנראה על-פי מקור זה. החלק השני – על-פי שלומיל ד; החלקים השלישי והרביעי – על-פי אור הישר, שהוא עיקר. – שלומיל: ובלייל ששי היה מנהגו של זה החסיד ב' שעות קודם היום. – על-פי ג' בס' טהרות הקודש. – מעשרה תקנות שתיקן עזרא. בבא קמא, סב, א. שלומיל וטהרות הקודש: והיה מתרה בהם אם אמצא תבשיל או אפיה על גבי האש סמוך לשבת, תדעו נאמנה שאקח את הכל לעניי הקדש. והיו הנשים